

Potrzeby kulturalne mieszkańców Gminy Mogilno -diagnoza społeczności lokalnej

Opracowali:

Katarzyna Sobkowiak

Danuta Moskal

Adrian Samul

Opieka merytoryczna:

dr Remigiusz Szczechowicz

Mogilno, 2014r.

Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu Narodowego Centrum Kultury Dom Kultury+ Inicjatywy lokalne 2014.

I. Wprowadzenie - metodologia

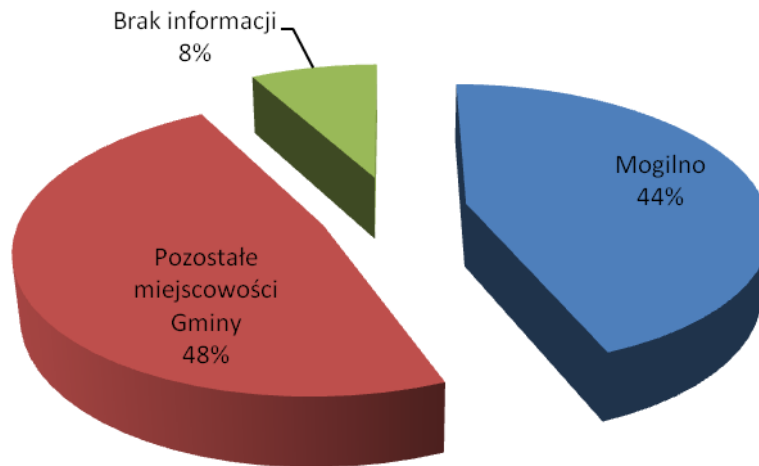
Do zbadania potrzeb kulturalnych oraz problemów z dostępem do obecnych aktywności kulturalnych na terenie Gminy Mogilno, wykorzystano metodę badań ankietowych oraz zogniskowany wywiad grupowy (tzw. grupy fokusowe). Na potrzeby badania skonstruowano kwestionariusz składający się z 10 pytań (9 pytań zamkniętych i 1 otwarte). Wywiady przeprowadzono zarówno ustnie (ankieterzy odczytywali pytania respondentom), jak pisemnie (ankiety rozdawana do samodzielnego wypełnienia na miejscu spotkania z ankieterem). Dołożono wszelkich starań, żeby ankietowane osoby były maksymalnie zróżnicowane pod względem wieku, pochodzenia, wykształcenia i innych cech. Po odrzuceniu ankiet, które były wypełnione niezgodnie z instrukcją lub były w nich duże braki, pozostało 510 kwestionariuszy, które zostały wzięte pod uwagę w analizie przedstawionej w dalszej części tego opracowania.

Równolegle do badań ankietowych przeprowadzono 4 spotkania grup fokusowych. Na pierwsze zostali zaproszeni przedstawiciele lokalnych organizacji, na drugie - młodzież, na kolejne - osoby niepełnosprawne wraz z opiekunami i działaczami. Ostatnie spotkanie było otwarte dla wszystkich i poprzedzone informacjami w mediach. Łącznie w tych dyskusjach wzięło udział ok. 100 osób.

II. Wyniki badań ankietowych

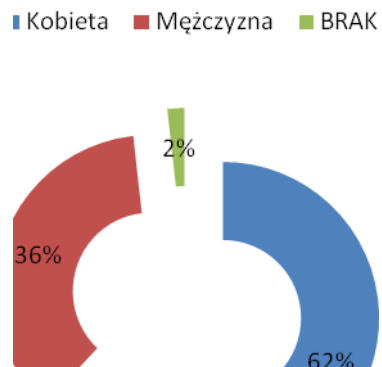
1. Analiza demograficzna

a) Miejsce zamieszkania

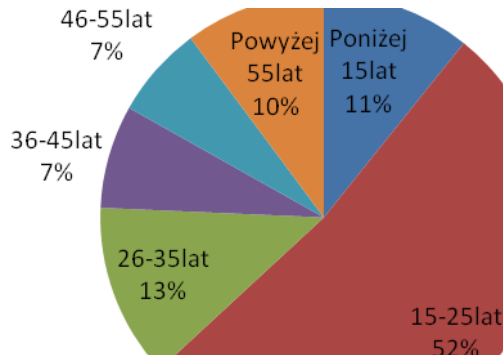
224 osoby spośród osób, które wzięły udział w badaniu mieszka w Mogilnie a zbliżona ilość (245 osób) mieszka na terenach wiejskich. W 41 ankietach to pole nie zostało wypełnione.

b) Płeć

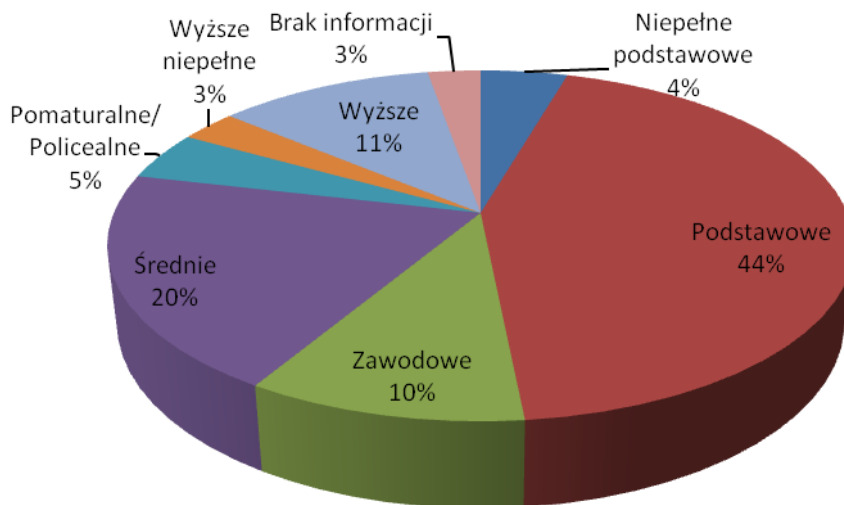
Zdecydowaną większość badanych - 62% - stanowiły kobiety (316 osób), a mężczyźni jedynie 36% (185 badanych). 9 ankiet nie zawierało informacji o płci respondenta.

c) Struktura wieku

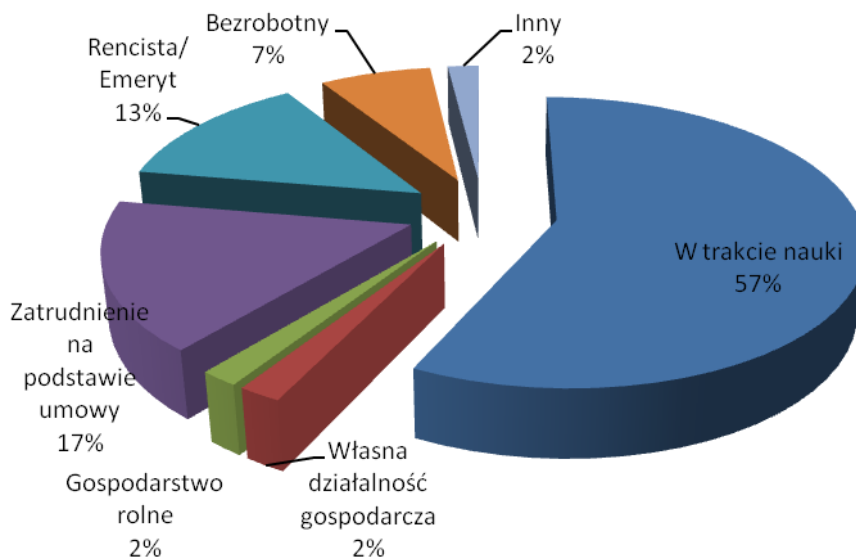
Ponad połowa badanych to osoby w wieku od 15 do 25 lat (267 osób). Najmniej liczną reprezentację miały osoby z przedziału 36-45 oraz 46-55 lat (odpowiednio: 38 i 34 osoby).

d) Wykształcenie

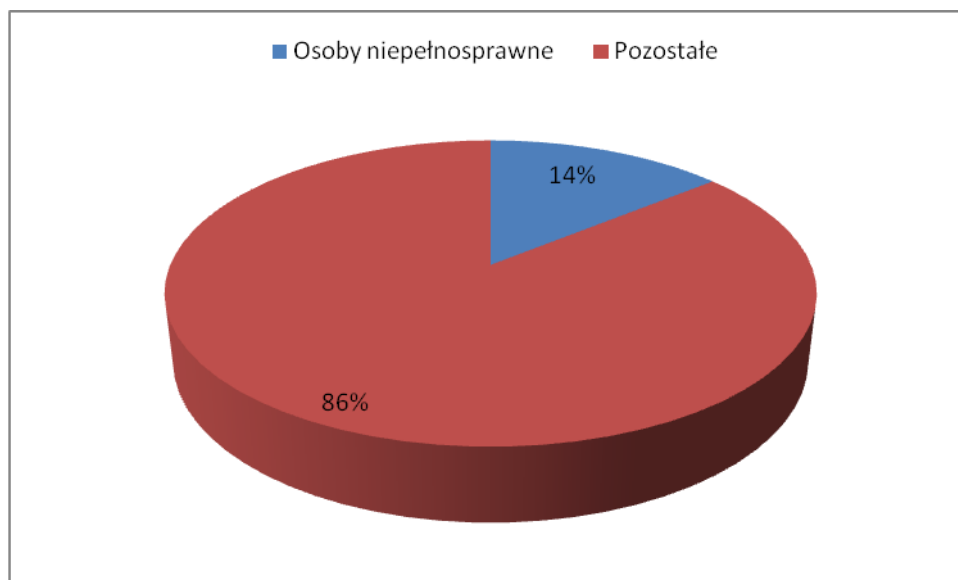
Blisko połowa badanych (224 osoby) ma wykształcenie podstawowe. W dużej mierze wynika to ze struktury wieku (spora część to ucząca się młodzież z gimnazjum i szkoły średniej – szczegóły w kolejnym punkcie). Najmniej liczna jest grupa osób z wykształceniem niepełnym wyższym – 15 osób.

e) Status zawodowy

Ponad połowa ankietowanych (dokładnie 292 osoby) to osoby uczące się i nie mające dochodów. Drugą w kolejności grupę stanowią osoby mające dochód na podstawie jakiejś formy umowy (o pracę, umowę-zlecenie, umowę o dzieło itd.) – 85 osób. Część badanych wybrała opcję „Inne” wskazując dwa niewymienione w ankiecie źródła dochodu: staż i opiekę nad osobą niepełnosprawną (łącznie 10 osób).

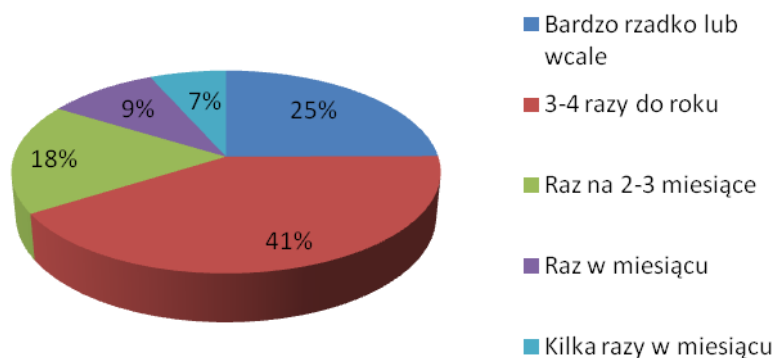
f) Status osoby niepełnosprawnej

14% ankietowanych (72 osoby) przyznało się do posiadania orzeczenia o niepełnosprawności.

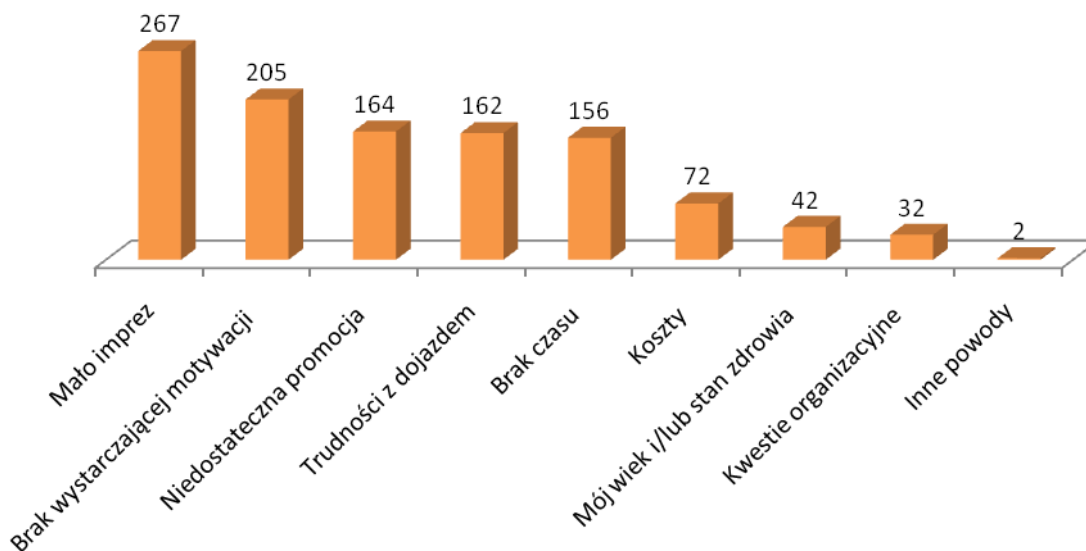
2. Analiza merytoryczna

a) Częstość udziału w aktywnościach kulturalnych

300 osób (59%) spośród przepytanych twierdzi, że bierze udział średnio 3-6 razy do roku w różnych wydarzeniach kulturalnych organizowanych na terenie Gminy Mogilno. Najbardziej aktywni z badanej populacji, którzy kilka razy w miesiącu uczestniczą w jakimś evencie, stanowią 7% ogółu (34 osoby). Natomiast aż 25% (127 osób) nie uczestniczy wcale lub bardzo rzadko. Co jest tego głównym powodem? Spróbujemy odpowiedzieć w dalszej części.

b) Powody absencji w imprezach kulturalnych

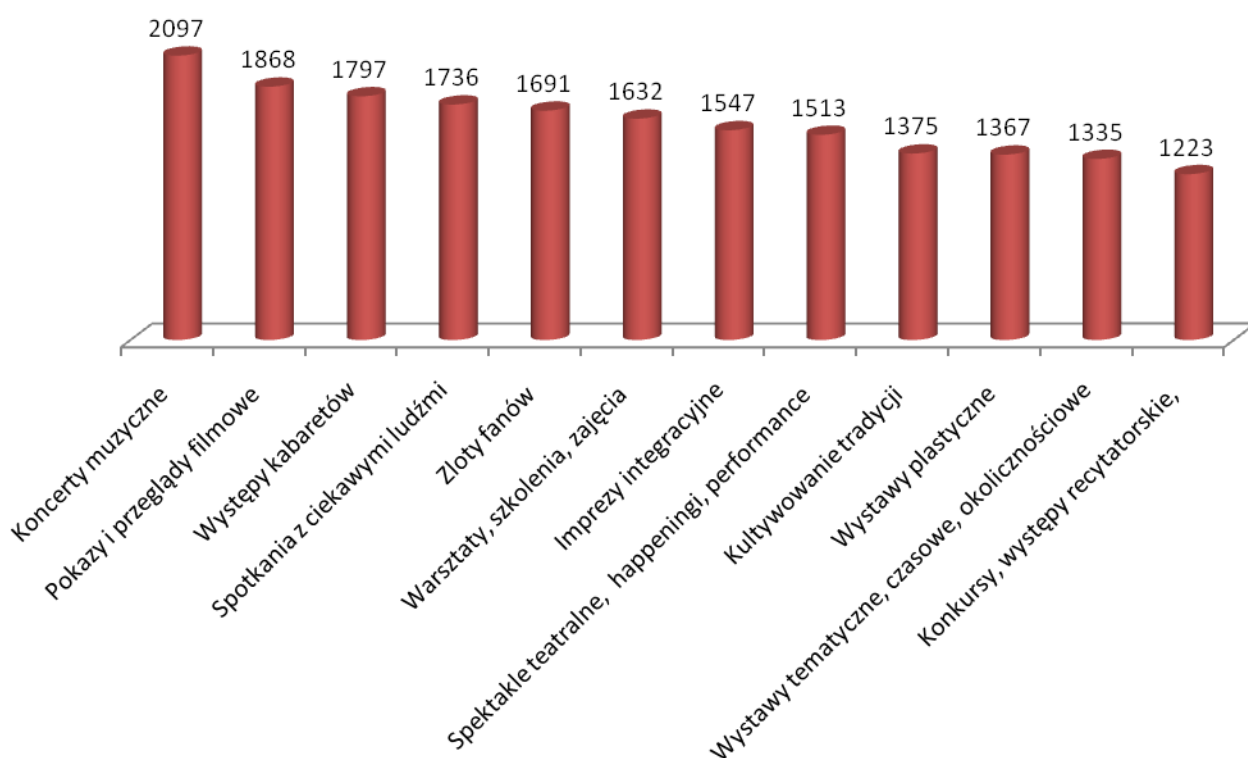

W odpowiedzi na pytanie: „Co najczęściej powoduje, że nie uczestniczysz w tego typu aktywnościach”, badani byli proszeni o podanie 3 głównych przyczyn. Najczęściej wskazywaną odpowiedzią było „Mało imprez, które odpowiadałyby moim oczekiwaniom i zainteresowaniom” – ponad połowa osób wskazała na taką przyczynę. Jakie imprezy w związku z tym bardziej odpowiadałyby gustom i zainteresowaniom mieszkańców –

odpowiedź za chwilę. Na ten moment warto zwrócić uwagę na kolejne miejsce w tej kategorii – aż 205 osób przyznało, że – upraszczając – „nie chce im się”. Powody mogą być rozmaite: zła pogoda, brak osoby towarzyszącej, styl życia i przyzwyczajenie do codziennej rutyny, zmęczenie po pracy, brak wewnętrznej potrzeby uczestnictwa w kulturze itd.

Kolejne 3 pozycje, niemal ex aequo, zajęły odpowiedzi: „Niedostateczna promocja – za późno lub po fakcie dowiaduję się o poszczególnych wydarzeniach”, „Trudności z dojazdem do miejsca, w którym odbywa się impreza” oraz „Brak czasu („Pracuję długo”, „Nie mam z kim zostawić dzieci”, „Mam coś do zrobienia w domu” itd.)”. Dość niespodziewanie dopiero na 7 miejscu pojawia się kwestia finansowa. Być może dlatego, że ogromna większość organizowanych imprez jest bezpłatna, a może też dlatego, że poziom zamożności nie jest tak niski, aby udział od czasu do czasu w biletowanych imprezach nadwyrężył w istotnym stopniu domowy budżet. 42 osoby (ok. 8% ogółu badanych) wskazały też, że nie uczestniczą tak często jak by chcieli w tego typu aktywnościach ze względu na swój wiek i/lub stan zdrowia. Można zaryzykować stwierdzenie, że do tej pory odbywające się imprezy narzucały wysokie standardy pod względem organizacyjnych – swoje niezadowolenie z tego aspektu wyraziły jedynie 32 osoby. Jako inne, niewymienione w ankiecie powody, 2 osoby badane wskazały niewłaściwą lokalizację (mało ciekawa, brak sklepów).

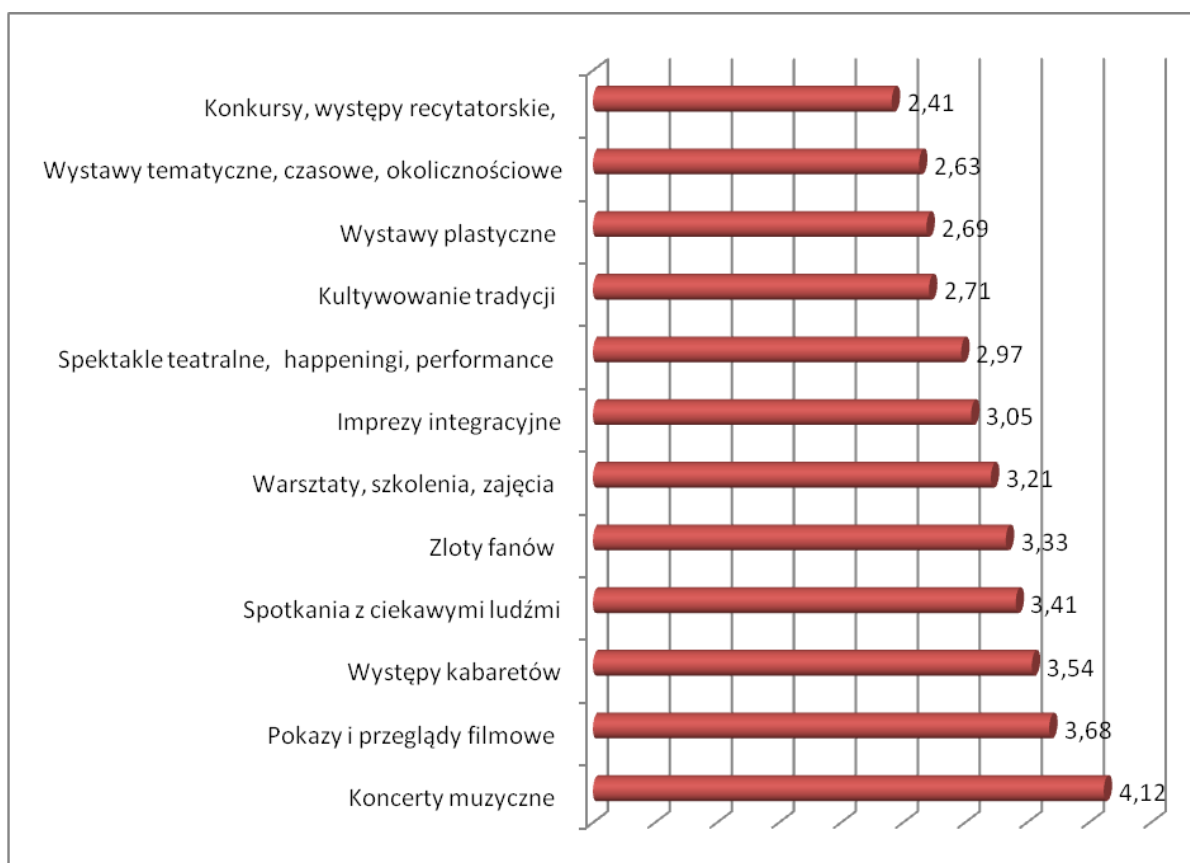
c) Jakie formy aktywności kulturalnych są najbardziej pożądane w Gminie Mogilno

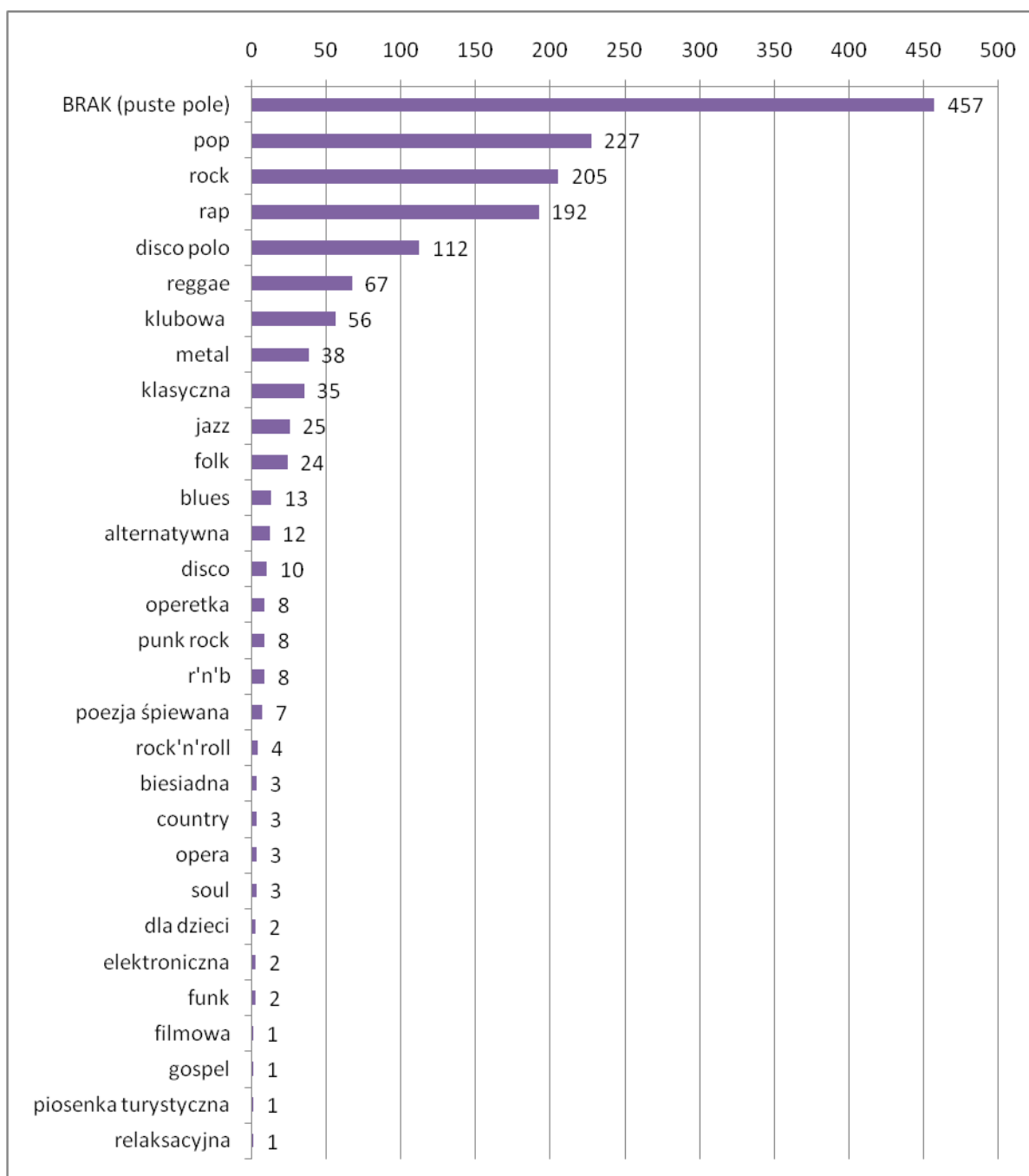
Respondenci zostali poproszeni, by na skali od 1 do 5 ocenili, na ile chętnie wzięli by udział w różnych aktywnościach. Jak widać na powyższym wykresie, największym zainteresowaniem cieszą się koncerty muzyczne – aż 2097 zdobytych punktów (średnia ocena

w tej kategorii to 4,12 – patrz wykres poniżej). Na drugim miejscu znalazła się Dziesiąta Muza, czyli pokazy filmowe – 1868 pkt. i średnia ocena 3,68. Niemały wpływ miały za pewne na to długa tradycja funkcjonowania mogileńskiego kina oraz popularna i cykliczna akcja Mogileńskiego Domu Kultury – Mogileńska Akademia Filmowa. Na ostatnich miejscach znalazły się wystawy tematyczne, czasowe i okolicznościowe (1335pkt.) oraz konkursy/występy recytatorskie, wieczorki poetyckie (1223pkt.). Można założyć, że tego typu aktywności mają najmniejszą grupę miłośników, przynajmniej wśród ankietowanych (co nie znaczy że nieistotną!), lub że tego typu aktywności są najmniej pożądane w społeczności lokalnej. Na podstawie przeprowadzonego badania nie sposób jednoznacznie odpowiedzieć, która z tych też jest prawidłowa.

Warto też dla rzetelności wspomnieć, jakie propozycje pojawiły się w kategorii „Inne”. Najczęściej wskazywane były imprezy sportowe (7 osób wpisało), które jednak trudno wciągnąć pod kategorię „kultura”. Wymieniano także (w kolejności od najpopularniejszych): festyny rodzinne, imprezy taneczne, wystawy psów, promocja zdrowego stylu życia, degustacje, zawody w jedzeniu i wycieczki.

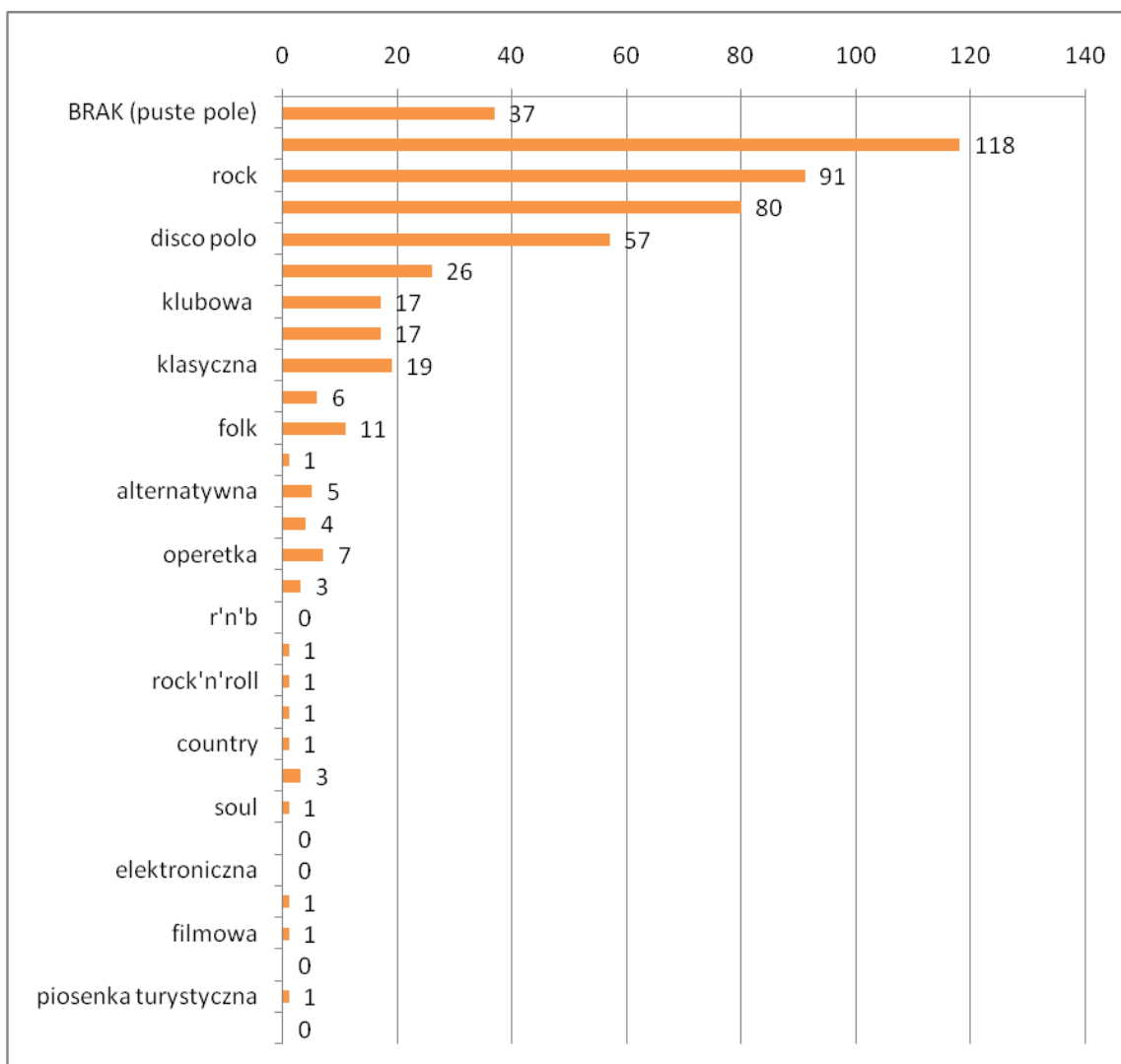

d) Ulubione gatunki muzyczne

W poprzednim punkcie wykazałem, że koncerty muzyczne są najbardziej wyczekiwany przez mieszkańców Gminy Mogilno rodzajem sztuki. Ponieważ muzyka może być przez każdego rozumiana różnorodnie (każdy ma swój gust, a rynek oferuje dziesiątki różnych stylów), w pytaniu 4 ankiety badani mieli możliwość wpisania swoich 3 ulubionych gatunków muzycznych. Jak widać na powyższym wykresie, wiele osób nie wykorzystało w pełni tej szansy, gdyż aż 457 pól pozostało niewypełnionych. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że wiele wpisanych nazw zostało arbitralnie (ale zgodnie z posiadaną wiedzą i definicjami zaczerpniętymi z Wikipedii) wciągniętych pod kategorie bardziej ogólne. Przykładowo w kategorii „klubowa” znalazły się takie gatunki i podgatunki, jak: trance, techno, dance, chill out, drum and bass i dubstep. Największą popularnością cieszą się artyści wykonujący muzykę pop (227 osób wskazało tę kategorię), rock (205) i rap/hip-hop (192). Zaś do najbardziej niszowych można zaliczyć wykonawców z nurtu muzyki relaksacyjnej, filmowej, turystycznej i gospel (po 1 punkcie).

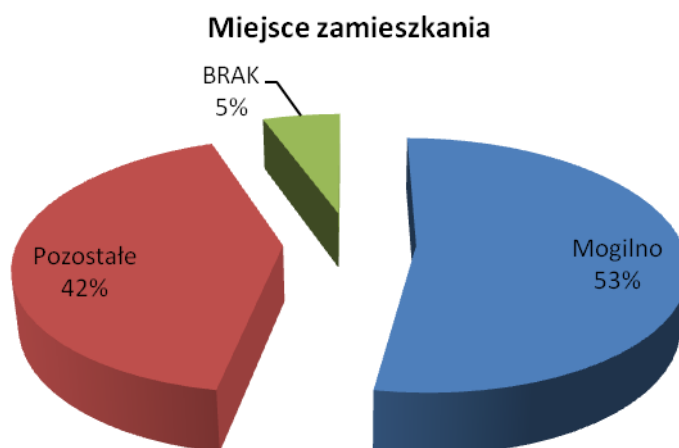
Większość osób wypełniła pierwsze z 3 dostępnych pól (tylko 37 pustych). Możemy ostrożnie założyć dla potrzeb tego opracowania, że te pola były dla większości osób traktowane jako najważniejsze (choć nie wynikało to z instrukcji do ankiety). Stąd poniższe zestawienie wyników, w których brane były pod uwagę tylko odpowiedzi wpisane w te pola.

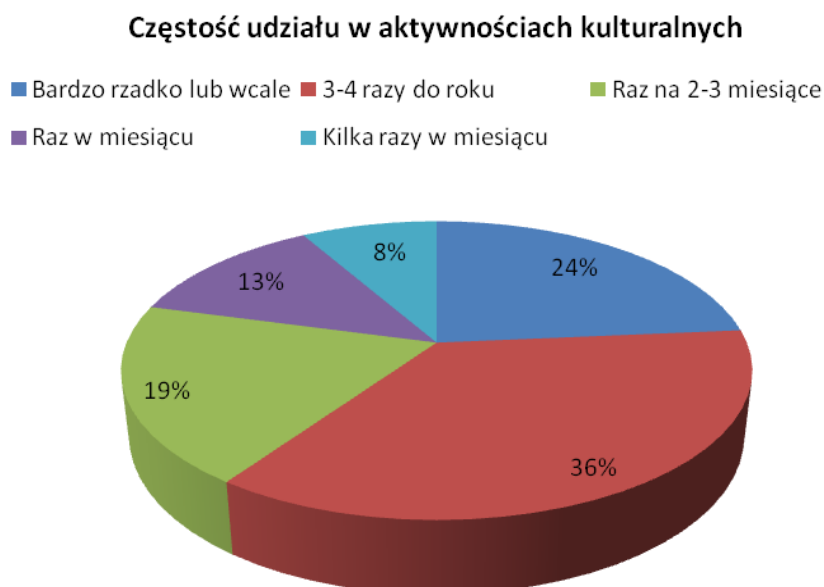
3. Analiza porównawcza wybranych aspektów badania – charakterystyka grup „wykluczonych”.

Projektując „Zadanie Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne w Mogilnie” założono, że pewne grupy są w szczególności „upośledzone” jeśli chodzi o uczestnictwo w kulturze. W tej części spróbujemy odpowiedzieć na pytanie jakie są charakterystyki tych grup, jakie są ich główne problemy w przedmiotowym zakresie i oczekiwania.

a) Osoby niepełnosprawne

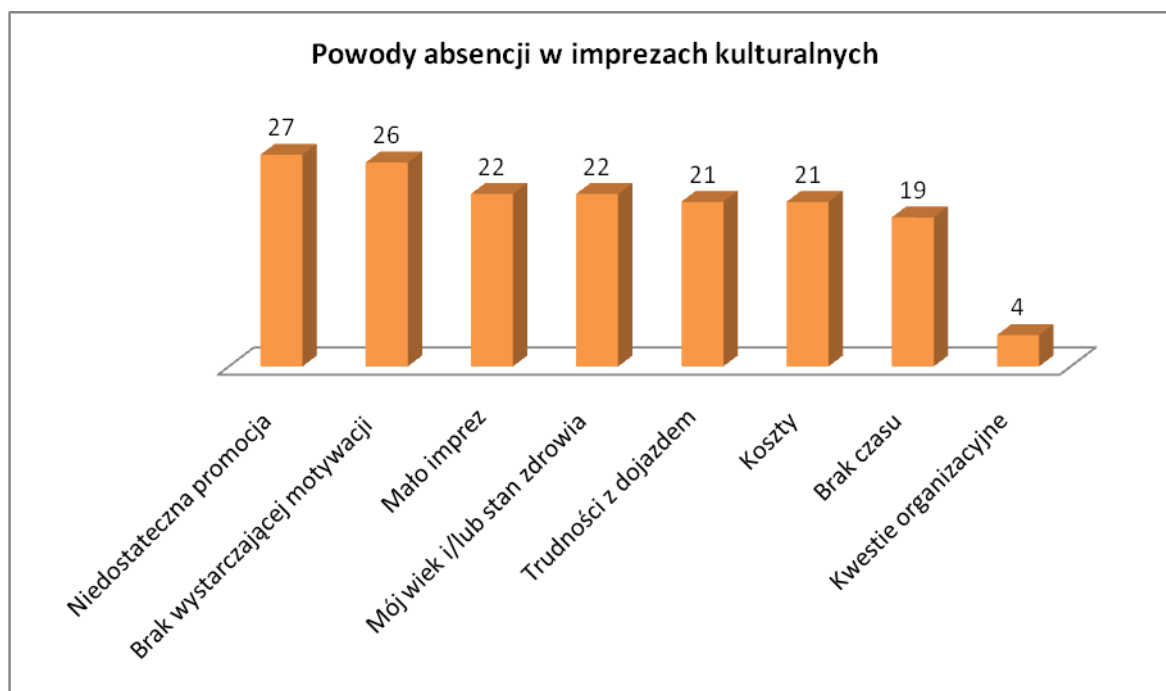

Można powiedzieć, że spośród 72 osób niepełnosprawnych, jakie wzięły udział w ankiecie nieco ponad połowa mieszka w Mogilnie, a pozostałe na terenach wiejskich gminy.

Jeśli chodzi o częstotliwość uczestnictwa w organizowanych imprezach kulturalnych, to powyższe wyniki zdają się zaprzeczać tezie, jakoby osoby niepełnosprawne były „wykluczane”. Rozkład procentowy jest niemal identyczny, jak ten dla ogółu badanych.

Niemniej i tutaj prawie ¼ badanych bardzo rzadko lub wcale nie uczestniczy w kulturze. Najczęstsze przyczyny tego stanu na poniższym wykresie.

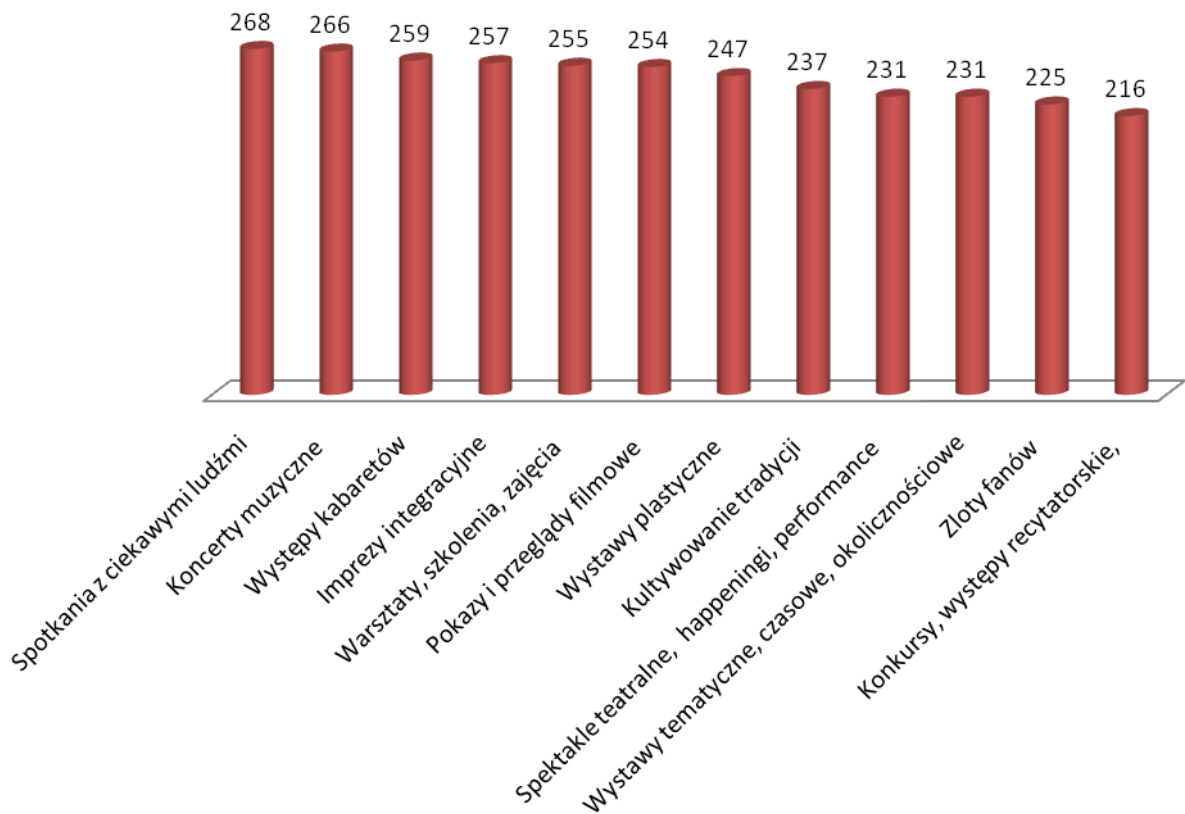

Jak widać największym problemem dla niepełnosprawnych mieszkańców gminy jest niewiedza o wydarzeniach kulturalnych. Być może należałoby poważnie zastanowić się nad dopasowanymi do tej grupy kanałami promocji. Można założyć że pewna część z tych osób ma problemy z mobilnością, więc np. plakaty na słupach mogą nie spełnić swej roli, a trafniejsza będzie informacja dostarczana do domów poprzez ulotki, prasę, Internet.

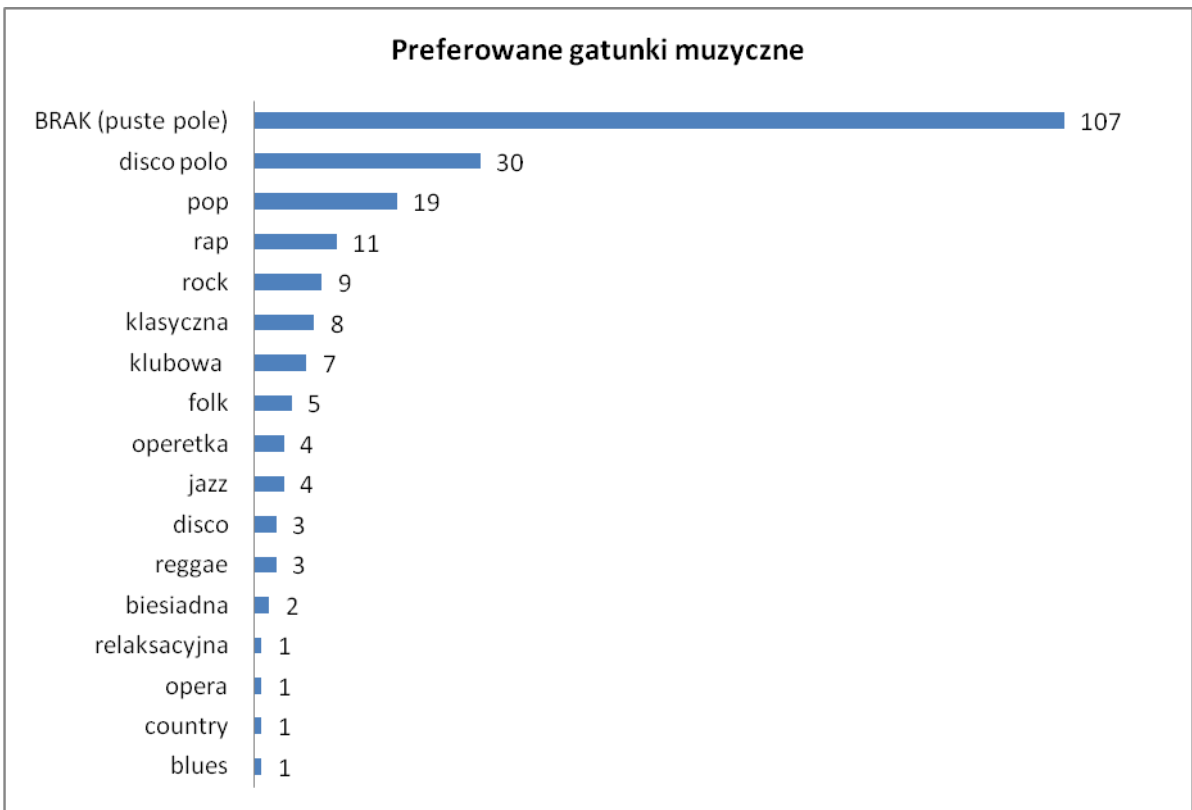
Brak wystarczającej motywacji, jak sugerują powyższe wyniki, jest problemem bez względu na stan zdrowia. Natomiast wydawać by się mogło że dla osób niepełnosprawnych szczególnie ważne i zarazem sprawiające kłopoty będą kwestie organizacji imprez (bezpieczeństwo, dostęp do zaplecza, ułatwienia dla osób niepełnosprawnych itp.). Tymczasem zaledwie 4 osoby stwierdziły że jest to jeden z możliwych powodów ich rezygnacji w udziale.

Biorąc pod uwagę potrzeby tej grupy, to można zauważyć spore różnice. Choć nadal koncerty i kabarety znalazły się w pierwszej trójce najbardziej pożądanых, to palmę pierwszeństwa dzierżą spotkania z ciekawymi ludźmi. Imprezy integrujące różne grupy społeczne znalazły się dopiero/aż na 4 miejscu. Trzeba jednak zauważyć, że różnice pomiędzy ilością punktów w poszczególnych kategoriach są nieznaczne.

Pożądane formy aktywności kulturalnej

Preferowane gatunki muzyczne

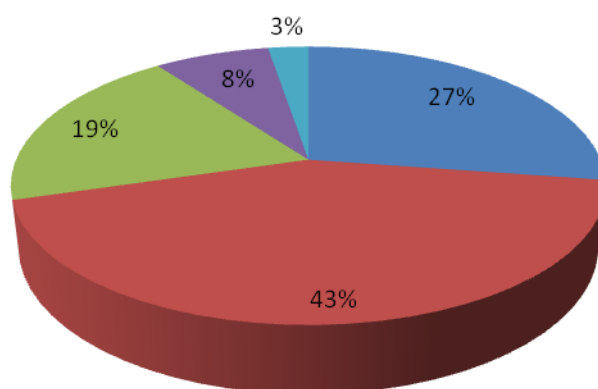
Przy pytaniu o ulubione gatunki muzyczne wiele pól zostało pustych. Także lista wskazywanych rodzajów jest mocno okrojona w stosunku do ogólnej, ale widać zdecydowanego lidera jakim jest disco polo. Przy projektowaniu imprezy muzycznej dla tej grupy, warto sięgnąć po wykonawców z tego nurtu.

b) Młodzież

Na grupę wiekową 15-26 lat składa się aż 267 osób. Można więc postawić hipotezę, że wyniki skoncentrowane na tej grupie nie będą odbiegały zbyt wiele od wyników ogólnych. Dla potwierdzenia tej hipotezy przedstawiamy poniższe wykresy.

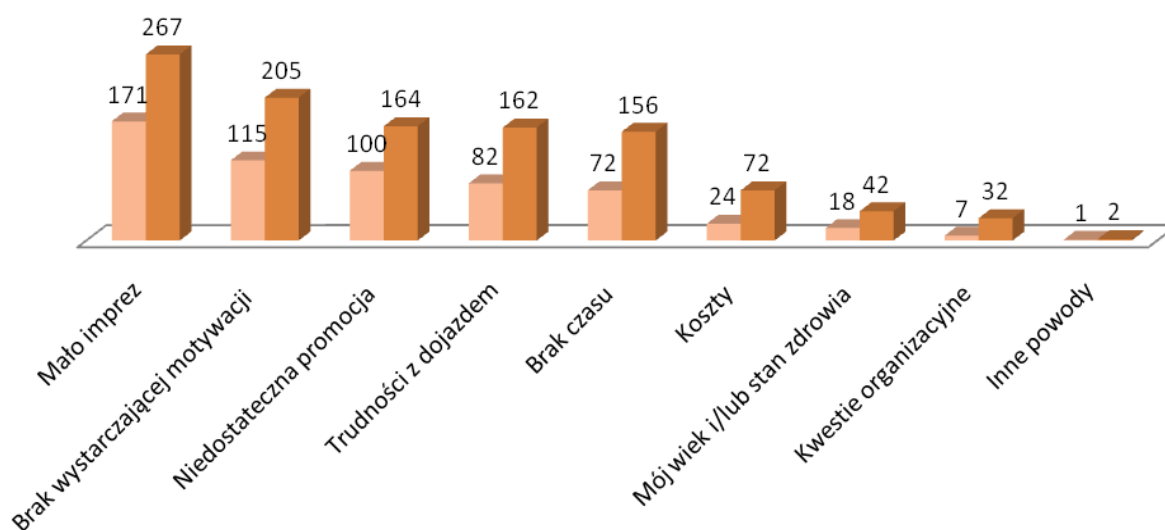
Częstość udziału w aktywnościach kulturalnych

■ Bardzo rzadko lub wcale ■ 3-4 razy do roku ■ Raz na 2-3 miesiące
 ■ Raz w miesiącu ■ Kilka razy w miesiącu

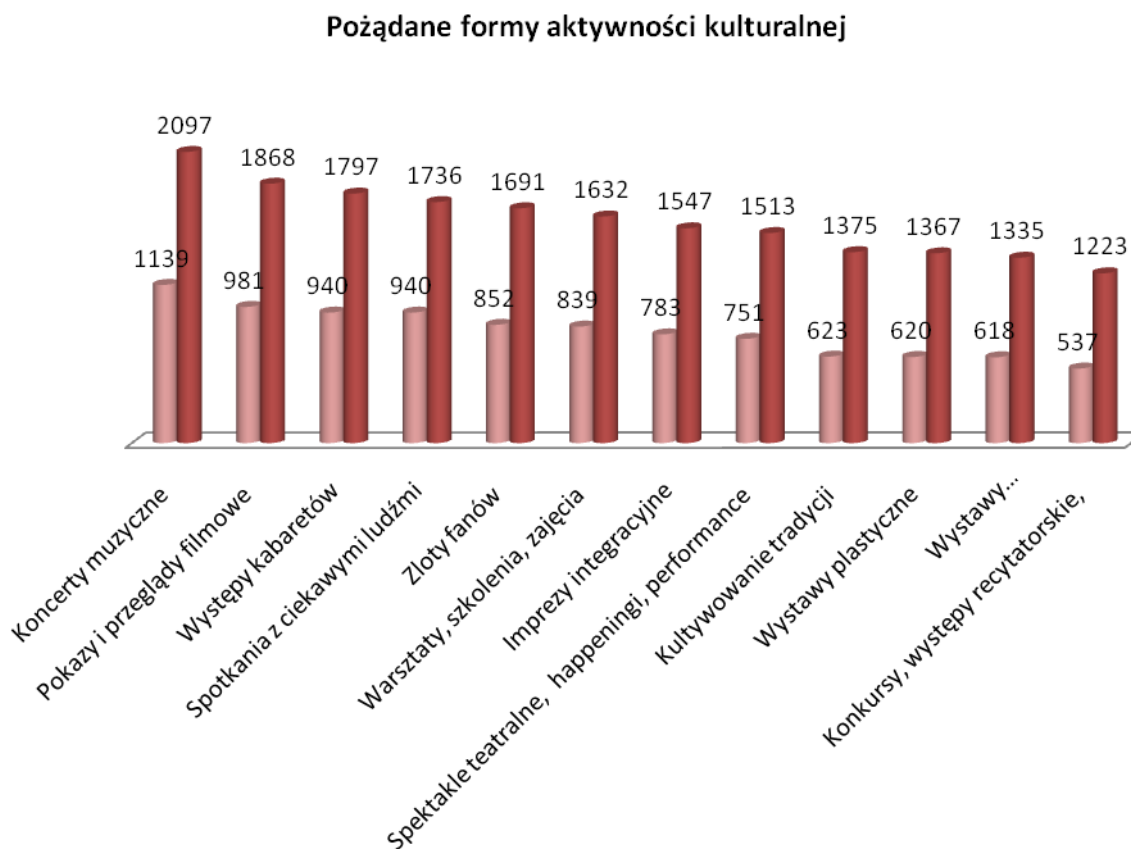

Uczestnictwo młodzieży w kulturze lokalnej, w porównaniu do ogółu badanych, jest nieco niższe, zarówno jeśli chodzi o osoby angażujące się bardzo często jak i bardzo rzadko.

Powody absencji w imprezach kulturalnych

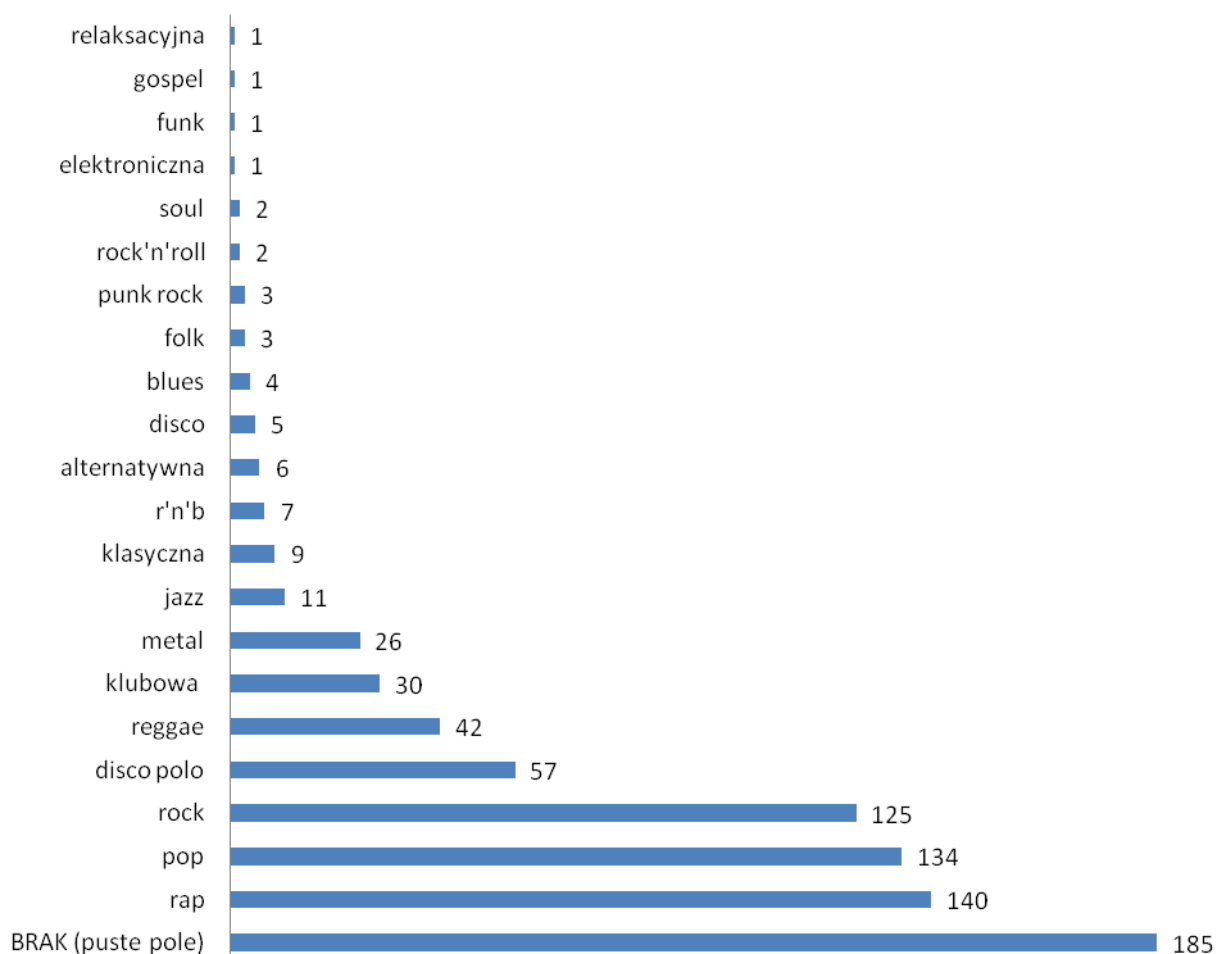
Powyżej zestawienie przyczyn, dla których młodzież nie uczestniczy w kulturze. Dla porównania pokazano jak te dane rozkładają się w ogóle populacji (ciemniejsze słupki).

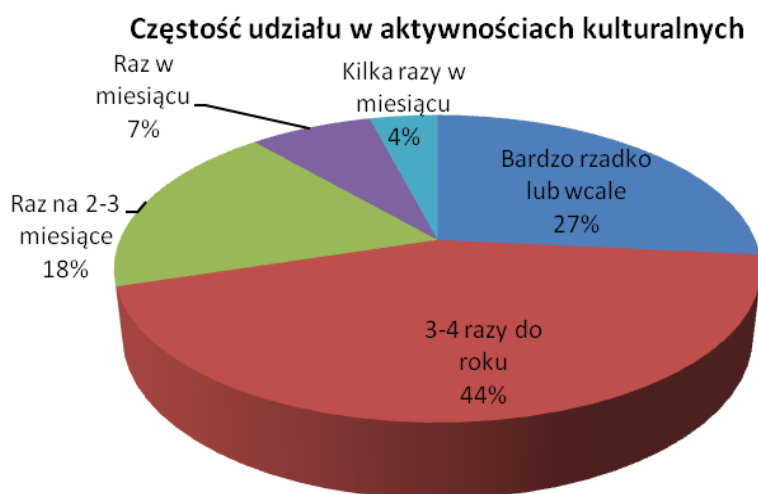
Także w przypadku wskazywanych form udziału w kulturze, wyniki są podobne (jeśli chodzi o rozkład a nie ilościowo), jak dla ogółu respondentów (ciemniejsze słupki).

Jeśli chodzi o gusty muzyczne młodzieży, to nasza hipoteza nie do końca jest trafna. Tutaj króluje rap. Sporo jest muzyki o ostrzejszym brzmieniu, a próżno szukać opery, operetki czy poezji śpiewanej, które miały swój istotny wkład w rozkładzie procentowym wyników wszystkich ankietowanych. Wykres poniżej.

Preferowane gatunki muzyczne

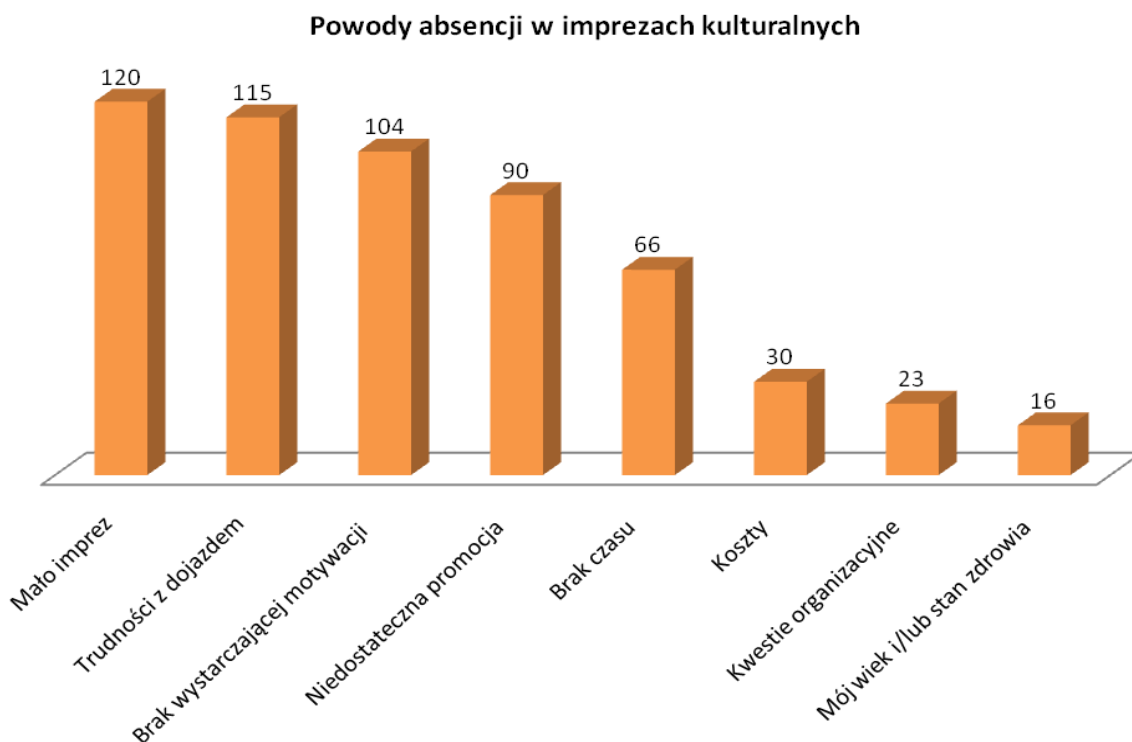

c) Osoby pochodzące z terenów wiejskich

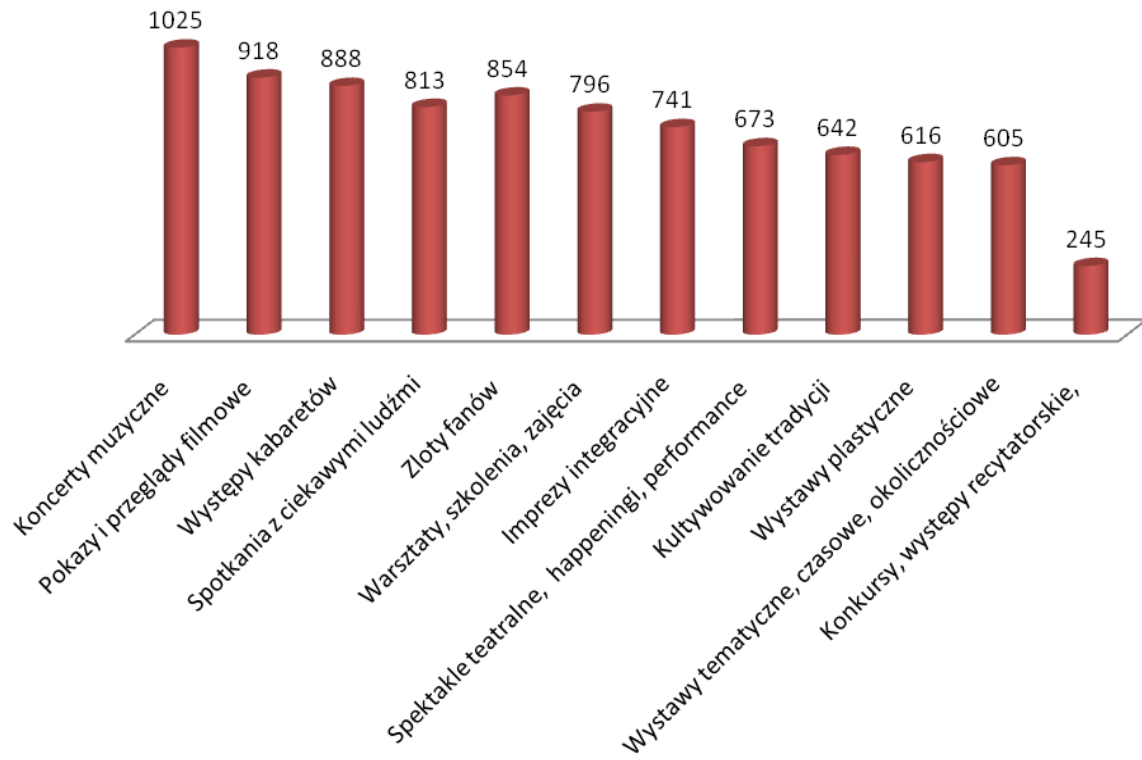
Osoby z terenów wiejskich zdecydowanie rzadziej uczestniczą w zdarzeniach kulturalnych. Blisko $\frac{3}{4}$ osób zaledwie kilka razy w roku ma szansę brać udział, a spora część pewnie wcale.

Głównym powodem braku partycypacji jest brak aktywności, które by odpowiadały respondentom i zaspakajały ich potrzeby. Kolejnym, nie mniej ważnym są trudności z dojazdem do miejsca odbywania się imprezy. Ten argument jest dość oczywisty, skoro więcej imprez jest tam, gdzie jest więcej mieszkańców - potencjalnych widzów (czyli gros w mogilnie). W skali całej populacji, problemy z dojazdem są dopiero na 4 miejscu. Rozwiązaniem jest tworzenie większej liczby inicjatyw na terenach wiejskich albo poprawienie komunikacji w regionie.

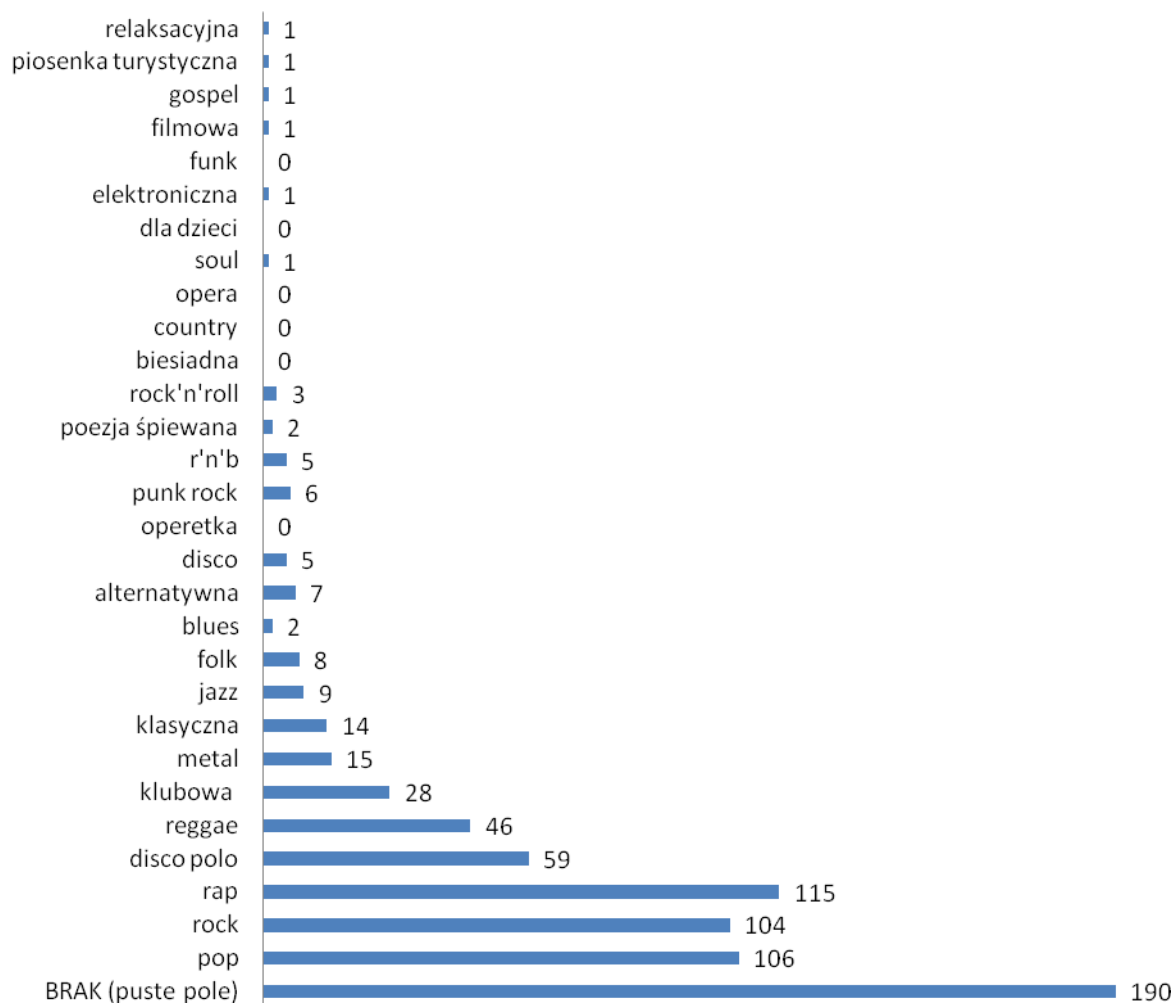

A czy oczekiwania mieszkańców terenów poza granicami Mogilna co do form aktywności kulturalnej, albo preferencje muzyczne są wyraźnie inne na tle ogółu respondentów? Raczej nie – wykresy w dalszej części.

Pożądane formy aktywności kulturalnej

Preferowane gatunki muzyczne

III. Wyniki badań w grupach fokusowych

1. Zidentyfikowane problemy

a) Niedostateczna promocja organizowanych imprez (niewłaściwe środki komunikacji i miejsca, np. brak informacji w miejscach najbardziej uczęszczanych typu duże sklepy, brak zaproszeń, informacje docierają zbyt późno albo wcale) (x2).

b) Niewystarczająca różnorodność oferty kulturalnej (dużo różnych imprez, ale słabo dopasowane do oczekiwań konkretnych osób - raczej nastawienie na imprezy masowe "dla wszystkich").

c) Ceny biletów zbyt wysokie dla części społeczeństwa (x2).

d) Bardzo słaba motywacja i „lenistwo” (zniewolenie przez własne przyzwyczajenia i styl życia) wielu mieszkańców (x2).

e) Lęk osób niepełnosprawnych przed imprezami masowymi, a raczej lęk opiekunów/rodziców przed tego typu imprezami: kwestie nietolerancji inności, wstyd, lęk o bezpieczeństwo podopiecznych.

f) Brak (czy raczej organizowanie wszystkich imprez w tych samych miejscach) "klimatycznych" miejsc, które umożliwiłyby organizację różnych, alternatywnych i niszowych imprez kulturalnych (x2).

g) Niedostateczna ilość imprez na terenach wiejskich.

h) Nieskuteczne działania promocyjne; informacja zbyt późno, a często brak informacji; kanały promocyjne niedrożne (informacja nie dociera); brak wystosowanego zaproszenia

i) Zła lokalizacja imprez -> brak dostosowania do osób niepełnosprawnych, brak dojazdu

k)

l) Brak miejsc spotkań dla młodzieży.

l) Brak zajęć tematycznych dla osób niepełnosprawnych np kulinarnych, muzycznych, plastycznych itp.

m) Strach przed udziałem w warsztatach („wiem, że są ale nie wiem jak się zgłosić, mam obawę czy ktoś mnie nie wygoni”)

o) Zbyt krótkie imprezy --> mała motywacja do wzięcia w niej udziału (lenistwo)

p) Brak możliwości dojazdu w weekendy z terenów wiejskich

q) Za wcześnie koncerty się zaczynają --> „wieczne życie zaczyna się po 19, a koncert już wtedy się kończy”

r) Imprezy nie dopasowane do oczekiwań (x2)

s) Zbyt duża liczba imprez --> „organizujcie mniej imprez, ale dłuższe i o wyższej jakości”

t) Słaba sytuacja finansowa wykluczająca udział wielu osób w różnych imprezach, a także niska samoocena i kompleksy osób mniej zamożnych, powstrzymująca je przed uczestnictwem

u) Brak czasu będący wynikiem trudnej sytuacji ekonomicznej: długie godziny pracy, konieczność opieki nad dziećmi, których rodzice muszą pracować, opieka nad osobami starszymi i schorowanymi itp.

v) Zbyt słaba tożsamość lokalna, identyfikacja z miejscem (miastem/gminą/miejscowością) i zachwyty nad wszystkim tym co znajduje się gdzieś indziej („wszędzie dobrze, gdzie nas nie ma”)

w) Brak konsultacji z przedstawicielami młodzieży w kwestiach działań skierowanych dla tej grupy.

2. Główne wnioski

a) Imprezy na mniejszą skalę dopasowane do oczekiwań konkretnej grupy docelowej (rodziców z dziećmi, młodzieży o konkretnych gustach, osób niepełnosprawnych i ich rodzin itp.) -> CEL: większa motywacja, aktywacja i satysfakcja osób do tej pory nie partycypujących w dostępnej ofercie kulturalnej, lepsza atmosfera, większe bezpieczeństwo i możliwość wyboru lokacji.

b) aktywności trwające przez dłuższy okres czasu (całodniowe), żeby "opłacało się dojechać" -> CEL: zmotywowanie osób, które muszą pokonać większą odległość do miejsca zdarzenia, oraz tych, które dysponują ograniczoną ilością wolnego czasu.

c) Zróżnicowanie aktywności w obrębie konkretnego eventu: połączenie różnych dziedzin kultury (np. muzyka + taniec + kulinaria), form (np. pokazy + wykład + warsztaty) -> imprezy tematyczne, zróżnicowane w formie -> CEL: zwiększenie frekwencji oraz integracja osób różniących się wiekiem, płcią i zainteresowaniami (x2).

d) Organizowane imprezy w odpowiednich miejscach, dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych; zorganizowanie przystosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych transportu -> CEL: zwiększenie frekwencji (x2).

e) Dostosowanie planowanych przedsięwzięć do potrzeb odbiorców -> CEL: zwiększenie frekwencji oraz integracja osób różniących się wiekiem, płcią i zainteresowaniami.

f) Stworzenie logicznego i przemyślanego kalendarza imprez w regionie; zdarza się, że jednego dnia odbywa się kilka ciekawych imprez.

g) Organizacja imprez o charakterze edukacyjno – poznawczym, integrujących różne środowiska, nauka komunikacji przez zabawę, aktywizacja społeczna, wdrażanie do

prawidłowych zachowań (w tym umiejętność zachowania się w miejscach publicznych czy w grupie) -> CEL: edukacyjno – społeczny, integracja różnych grup.

h) Większa ilość imprez profilowanych, np. skierowanych wyłącznie dla młodzieży (a także do innych określonych grup); -> CEL: aktywizacja konkretnych grup poprzez imprezy dopasowane do ich oczekiwań.

i) Imprezy integracyjne organizowane w godzinach popołudniowych -> CEL: zwiększenie skali integracji i aktywacja osób niepełnosprawnych

j) Organizowane imprez w klimatycznych, atrakcyjnych miejscach (luka po Magazynie Zbożowym nie została zagospodarowana) -> CEL: zwiększenie aktywizacji zwłaszcza młodzieży poprzez wypromowanie/zmiana wizerunku obecnych lokalizacji (Kino, Amfiteatr, Harcówka, Hala) i „odkrycie” nowych, interesujących lokalizacji.

k) „Edukacja kulturalna” różnych grup społecznych (dzieci, rodzice, seniorzy, młodzież itd.), w celu rozbudzenia w mieszkańcach „głodu kultury” -> CEL: nauka aktywnego uczestnictwa w różnych przejawach kultury oraz kreatywności i odwagi w inicjatywach z tego zakresu;

l) Tworzenie przestrzeni, miejsca do wyrażania własnego „ja” bez stygmatyzacji osób o innych przekonaniach, nietypowych pomysłach itd. -> wzrost aktywności i tolerancji.

l) Poszukiwanie i promowanie „czegoś, czego jeszcze nie było” – nowych inicjatyw, form, miejsc -> CEL: pobudzanie i stymulacja unikalnych inicjatyw poprzez walkę z przesytem i monotonią oferty kulturalnej.

m) Organizowanie imprez wyjazdowych umożliwiających spojrzenie z dalszej perspektywy na miejsce, w którym się żyje na co dzień i konfrontację z osobami z innych terenów.

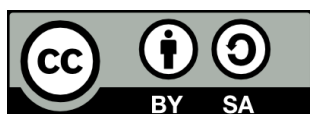
3. Proponowane inicjatywy

a) Wycieczki rowerowe "śladami kultury" dla różnych grup docelowych.

b) Imprezy tematyczne typu dni kultury danego kraju (różne formy wspólny mianownik tematyczny).

c) Imprezy integrujące osoby starsze (rodziców) i młodzież (dzieci) poprzez nowe media, np. tłumaczenie przez młodych niuansów obsługi smartfonów lub konkurs na najlepsze filmy kręcone telefonami komórkowymi.

- d)** "Śpiewający seniorzy" - pokazy, warsztaty, spotkania z innymi grupami i wymiana doświadczeń między osobami o podobnych zainteresowaniach muzycznych i sposobach spędzania czasu.
- e)** Warsztaty plastyczne prowadzone przez osoby niepełnosprawne.
- f)** Inicjatywy Uniwersytetu Trzeciego Wieku na terenach wiejskich.
- g)** Teatrzyki dla małych dzieci połączone z warsztatami dla dzieci i rodziców.
- h)** Integracyjne zabawy taneczne.
- i)** Wystawy twórczości osób niepełnosprawnych.
- j)** Olimpiada Osób Niepełnosprawnych; konkurencje dla zdrowych i niepełnosprawnych.
- k)** Imprezy (koncerty) połączone z konkursami np. każdy uczestnik wypełnia kupon, a potem losowane są drobne nagrody (np. bilety do kina).
- l)** Mecz charytatywny artyści kontra sportowcy.
- ł)** Seanse kinowe w plenerze.
- n)** Spotkania integracyjne osób niepełnosprawnych (integracja członków różnych placówek), zawody, ognisko, wspólna zabawa itp.
- o)** Spotkanie z Anną Dymną.
- p)** Wycieczka fotograficzna: zabytki, przyroda krajobraz; warsztaty robienia zdjęć; wystawa prac.
- q)** Spotkania przedsiębiorców z osobami kończącymi szkoły; pomoc w wyborze dalszej drogi życiowej (udział doradcy zawodowego).
- r)** Wieczory tematyczne w kinie - nie tylko film, ale np. film sportowy + spotkanie ze sportowcem, seans film + spotkanie z aktorem w nim grającym;
- s)** Seria pikników tematycznych prezentujących różne państwa np. Dzień Szwedzki itp. (wiele dziedzin, cały dzień)
- t)** Warsztaty tematyczne z ekspertami zewnątrz np. warsztaty konferansjerskie z profesjonalnym konferansjerem
- u)** Projekcje filmów dla dzieci specjalnej troski i inne inicjatywy w których mógłby brać udział np. osoby z Zespołu Placówek Specjalnych w Szerzawach.
- v)** Spotkania seniorów „przy kawie” w celach kulturalnych.

Raport udostępniony na licencji Creative Commons: Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz autora: Remigiusza Szczechowicza i Mogileńskiego Domu Kultury. Zezwala się na dowolne wykorzystanie treści pod warunkiem wskazania autora Remigiusza Szczechowicza i Mogileńskiego Domu Kultury jako właścicieli praw do ankiety oraz zachowania niniejszej informacji licencyjnej tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja. Tekst licencji dostępny na stronie: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.pl>